

Suzanne Vermeer

Nachtvlucht

A.W. Bruna Uitgevers

Proloog

Het water rondom Stella is zwarter dan de nacht, een oneindige zee waar ze uit moet zien te vluchten. Ruwe huid strijkt langs haar benen. Geruisloos watertrappend probeert ze haar hoofd boven water te houden. Ze mag geen aandacht trekken, niet van de haaien die onder haar zwemmen en niet van degenen op het water die haar zoeken. Maar niets doen is ook geen optie. Zich ervan bewust dat ze elk moment kan sterven, begint ze te zwemmen. Iets onder water raakt haar en een felle steek schiet door haar buik. Ze kan er nu geen aandacht aan besteden. Voor haar liggen honderden meters die ze moet overbruggen om op het vasteland te komen. En zelfs als ze het redt, is er geen enkele garantie dat ze veilig is. Het is stil, ze hoort alleen het ruisen van de zee.

Vannacht is het nieuwemaan, de hemel boven haar is net zo donker als de zee, op miljoenen lichtgevende speldenprikjes na. Toen ze vanavond de kinderen gedag zei, kon ze niet vermoeden dat dit haar lot zou zijn. Klonk er maar gespartel of hulpgeroep, dan wist ze dat Fabian nog leefde. Roepen durft ze niet. Weer duwt ze haar benen dieper de zee in om al watertrappend rond te kijken. Het eiland is nog altijd even mooi. Ze is te ver weg om iets te kunnen onderscheiden, maar ze weet dat in de Venetiaanse haven obers de laatste tafels afruimen. Straks doen ze de lampen uit en sluiten ze de deuren van de restaurants achter zich.

Ook in de stad zal het nachtleven langzaam stilvallen. Alleen op de boulevard zullen een paar barretjes nog tot laat geopend zijn voor feestvierende vakantiegangers. Niemand weet dat zij hier is, niemand.

Ze zwemt nog een paar slagen tot de wanhoop bezit neemt van elke cel in haar lijf. Het moment waarop ze zal moeten accepteren dat Fabian verdronken is komt dichterbij. Ze wil er niet aan, nog niet, maar haar energie raakt op. Het dringt tot haar door dat ze voor een verschrikkelijke keus zal komen te staan. Of ze blijft zoeken naar Fabian met het risico dat ze zelf ook na een paar dagen dood aanspoelt bij de pier, of ze kiest voor haar kinderen en zwemt naar de kust. In gedachte plukt ze de blaadjes van een margrietje, zoals ze zo vaak deed toen ze klein was. ‘Blijven, gaan, blijven, gaan, blijven, gaan,’ zegt ze hardop. De wanhoop vermengt zich met paniek. *Nog één poging*, houdt ze zichzelf voor. Dat er geen gespartel klinkt, hoeft niets te betekenen. Hij kan zich net zoals zij stilhouden. *Wie hou jij voor de gek, Stella?* zegt de stem van haar grootvader in haar hoofd.

Nog één rondje zwemmen. Nog één poging om hem te vinden, anders vergeeft ze het zichzelf nooit.

1

Stella steekt de sleutel in het slot. Een seconde blijft ze roerloos staan. Dit zal een van de laatste keren zijn dat ze het huis binnengaat waarin ze is opgegroeid. Ze kent elk hoekje behang dat loszit, elke krakende traptrede. Op de muur naast de deur van de woonkamer staan potloodstreepjes met jaartallen die haar grootvader heeft gezet om bij te houden hoe hard ze groeide. Twintig jaar heeft ze hier gewoond. Vanaf het moment dat haar ouders om het leven kwamen bij een auto-ongeluk tot de dag waarop ze verhuisdozen naar buiten sjuowde omdat ze was aangenomen op de Filmacademie. Een jaar nadat ze Fabian had leren kennen tijdens een concert van Bruce Springsteen is ze vanuit dit huis getrouwd. En nu hangt er volgende week een TE KOOP-bord aan de gevel. In de huidige markt zal het wel zo verkocht zijn.

Ze draait de sleutel om en duwt met haar schouder tegen de voordeur, die al zo lang als ze zich herinnert klemt. Er ligt een berg post achter, waardoor de deur niet ver open gaat en ze zich door een kier moet wurmen. Sinds haar opa's overlijden, vijf weken geleden, is ze hier niet meer geweest. Ze kon het niet opbrengen. Ze sluit de voordeur en bukt om de stapel post op te rapen. Terwijl ze naar de woonkamer loopt, laat ze de enveloppen door haar handen glijden. Een paar nota's gericht aan Evangelis Venizelos en een blauwe envelop voor 'de erven van', verder vooral re-

clame. Ze laat zich op de bank vallen en kijkt rond. De grote klok staat stil omdat niemand de gewichten heeft opgetrokken. Alles ziet eruit alsof haar grootvader elk moment binnen kan komen wandelen. Zijn donkergroene wollen trui hangt achteloos over een stoel, zijn pantoffels liggen onder de salontafel en een koffiekopje staat half leeggedronken op het dressoir. Ze leunt achterover in de bankkussens en sluit haar ogen. Toen haar ouders stierven, bleven ze met z'n drieën achter. Nadat oma overleed, alweer twintig jaar geleden, waren het alleen nog zij en opa. En nu, nu heeft ze haar eigen gezin, maar het gemis van eigen familie blijft. Ze mist wortels, ouders, broers, zusjes, neefjes en nichtjes.

Er wordt op het raam getikt. Ze opent haar ogen en kijkt op. Fabian wijst naar de voordeur. Kennelijk doet de bel het niet. Ze komt overeind en loopt naar de gang.

‘Ik heb verhuisdozen achter in de auto liggen,’ zegt hij zodra ze de deur heeft geopend. ‘Gaat het met je?’

Stella knikt. Ze hoeft hem niet uit te leggen welk verdriet haar sinds een paar weken vrijwel dagelijks overvalt. Hui- len helpt soms, maar lang niet altijd. Haar opa is zesennegentig jaar geworden, een respectabele leeftijd. Ze wist dat hij niet in haar leven kon blijven tot ze zelf oud en grijs zou zijn, maar ze had hem zo graag honderd zien worden.

‘Zal ik de dozen in de gang zetten?’ vraagt Fabian aarzelend.

Stella laat de deur los. ‘Ja, sorry, ik ben er niet met mijn gedachten bij. Ik...’ Haar keel lijkt plotseling wel dichtgedrukt te worden.

Fabian doet een stap over de drempel en slaat zijn armen om haar heen. ‘Het geeft niet, liefje.’

Een tiental seconden leunt ze tegen zijn schouder. Haar tranen maken zijn kleding nat. Dan hoort ze hem plotse-

ling zeggen: ‘Zal ik anders eerst koffie voor je maken?’

Stella schiet in de lach. ‘Van die lekkere sterke Griekse, zoals opa altijd zette.’ Ze kijkt in Fabians groenblauwe ogen, waar enkel liefde uit spreekt.

‘Die ja, met veel te veel suiker.’ Hij trekt een vies gezicht en veegt daarna behoedzaam Stella’s gezicht droog. ‘Mijn prachtige Griekse godin. Ik gooi de dozen naar binnen terwijl het water kookt. Na de koffie pakken we de boel samen in, goed? Mijn ouders halen de kinderen vanmiddag van school. Mochten we niet op tijd klaar zijn, dan kunnen ze bij hen blijven slapen.’

Terwijl hij aan de slag gaat, loopt Stella terug naar de woonkamer en kijkt rond. Het best kan ze beginnen met het leeghalen van de kasten en de inhoud scheiden tussen wat weg kan en wat ze wil bewaren. Ze trekt een laatje van het dressoir open en leegt het op de eetkamertafel. Een oude schoolfoto van haar valt op de grond. Ze raapt hem op. Hij is genomen in groep drie. Ze weet dat er nog veel meer jeugdfoto’s in dit huis liggen, ook uit de tijd waarin haar ouders nog leefden. Haar grootouders hebben er een paar keer op aangedrongen dat ze de albums zou bekijken, maar dat heeft ze altijd geweigerd. In de keuken staat Fabian te fluiten, ze ruikt de koffie die hij op het gas laat koken, net zoals haar opa altijd deed. Ze trekt een deurtje van het dressoir open. Er staan een paar ordners in met jaartallen op de rug: opa’s administratie. Op de plank eronder ligt een ouderwets fotoalbum, rood met een goud randje. Dat heeft ze zo vaak zien liggen. Aarzelend haalt ze het album eruit.

‘Wat is dat?’ Fabian zet twee kopjes op de eettafel.

‘Jeugdfoto’s.’

Hij gaat zitten. ‘Wat leuk! Ik weet helemaal niet hoe jij eruitzag als kleuter.’

Stella houdt een schampere lach in. Dat weet ze zelf ook niet. Haar moeder had rood haar en sproeten. Die laatste heeft ze van haar geërfd, maar dat is dan ook werkelijk het enige. Als ze in de spiegel kijkt, herkent ze haar vader en haar opa. Ze opent het album. Voor het eerst in vijfendertig jaar ziet ze haar ouders op een vergeelde polaroid staan. Ze zitten naast elkaar op een bankje in een park, haar moeders hand rust op haar buik terwijl het stel elkaar dolgelukkig aankijkt. Stella slikt.

Fabian merkt het op, schuift zijn stoel een stukje dichterbij en slaat een arm om haar schouders. ‘Zijn dat je ouders?’ vraagt hij.

Voorzichtig streelt Stella de foto, alsof de aanraking haar dichterbij hen zal brengen. ‘Ja, dat zijn ze.’

Ze slaat de pagina om. Er staan geen datums bij de foto’s, maar aan haar moeder te zien moeten deze in 1988 zijn gemaakt, vlak voor de bevalling. Op dat moment wist ze niet dat ze nog maar twee jaar te leven had. Weer slikt Stella een paar tranen weg. Tussen de volgende pagina’s steekt een oude zwart-witfoto met een kartelrandje die dubbelgevouwen is geweest. Er staat een jongen op die voor een huis met luiken staat. Naast hem scharrelt een klein donker hondje.

‘Wie is dat?’ vraagt Fabian.

Stella pakt het fotootje en bekijkt de achterkant. Ze ontcijfert de hanenpoten van haar grootvader. ‘Armeni, 1945,’ leest ze hardop voor. ‘Dat moet mijn opa zijn. Gek, ik dacht dat hij helemaal niets meer uit zijn jeugd had.’ Weer kijkt ze naar de foto.

‘Hoe oud was hij toen zijn ouders naar Nederland kwamen?’ Fabian pakt het fotootje van haar over om het te bestuderen.

‘Hij is op zijn zeventiende alleen naar het noorden ge-

trokken. Verstoten door zijn ouders, broers en zussen vanwege een of andere ruzie, geloof ik. Hij komt uit een streng-gelovig Grieks-orthodox gezin.'

Fabian geeft het fotootje aan haar terug. 'Vreemd, zo jong. Heeft hij later nog contact met zijn familie gezocht?'

Stella schudt haar hoofd. 'Nee, nooit. Griekse koppigheid. Hij wilde ze niet meer zien. Toen ik op mijn achttiende met Marijke naar Chersonissos vloog, heeft hij uit woede twee maanden geen woord tegen me gezegd.'

Fabian schudt zijn hoofd. 'Waar ligt dat dorp eigenlijk, Armeni?'

'Ik heb geen idee.' Stella steekt de foto weer op z'n plek. Ondertussen toetst Fabian iets in op zijn telefoon.

'Het ligt in de bergen achter Rethymnon, dat is een kuststadje in het noorden van Kreta. Zo te zien stelt het weinig voor. Enkele honderden huizen en een indrukwekkende kerk. Er is een of andere opgraving uit de oudheid. Dat is alles,' zegt hij.

'Dan zal hij daar zijn opgegroeid.'

Stella slaat nog een pagina van het album om. De tranen springen in haar ogen. Voor het eerst ziet ze zichzelf als baby in haar moeders armen liggen. Fabian legt een hand op haar schouder. Ze legt het album gesloten op tafel en staart er een poosje naar. Ze kan het ook bij de stapel 'weggooien' leggen. Wat moet ze ermee? Het levert toch alleen maar verdriet op.

'Wil je die foto's niet ooit aan Liza en Levi laten zien?' vraagt Fabian zachtjes, alsof hij haar gedachten kan lezen. 'Het is voor hen fijn om te weten waar hun moeder vandaan komt.'

Stella schuift haar stoel een stukje naar achteren, waardoor zijn hand van haar afglijdt. 'Ooit,' zegt ze.

Halverwege de middag vouwt Stella de eerste verhuisdoos met spullen dicht. Die kan naar hun zolder. Ze pakt een tweede doos van de stapel die in de gang ligt en zet die klaar naast de eettafel. Als eerste legt ze het fotoalbum erin, want Fabian heeft gelijk: ze moet alle foto's bewaren voor hun kinderen. Ze pakt een stapel oude post die uit het laatje kwam en bekijkt de afzenders. Een van de enveloppen is nog dicht. Het is een wit exemplaar zonder afzender of postzegel, maar wel staat er iets op geschreven in de grote ouderwetse hanenpoten van haar opa. *Stella, openen na mijn dood*, leest ze.

'Fabian?'

Hij is in de keuken bezig om het glaswerk en servies in te pakken voor de kringloopwinkel en hoort haar niet. Ze roept nogmaals zijn naam.

'Een moment!' roept hij terug.

Stella staart naar de dichte envelop. Ze houdt niet van dit soort verrassingen. Liever had ze een testament gevonden dat was opgesteld door een notaris. Met trillende vingers scheurt ze de plakrand open en haalt er een handgeschreven brief uit.

'Wat is er?' Fabian veegt het zweet van zijn voorhoofd terwijl hij de woonkamer binnenkomt.

Ze zwaait met de brief. 'Dit. Van opa.'

'Wat staat erin?'

'Ik heb hem nog niet gelezen.'

Fabian trekt resoluut het vel gelinieerd papier uit haar hand zonder haar te vragen of ze dat goedvindt. Heel even voelt Stella de kriebel die aankondigt dat ze tegen hem gaat uitvallen, dan haalt ze diep adem en zwijgt.

'Zal ik hem voorlezen?' vraagt hij.

Ze haalt haar schouders op. 'Ach, waarom niet...'

Kort fronst hij zijn wenkbrauwen, dan begint hij hardop te lezen.

Lieve Stella,

Het moest er eens van komen, lieve kleindochter van me: je opa is er niet meer. Als het goed is, ben ik gecremeerd en nu heb ik nog één laatste wens. Eentje die alleen jij voor me in vervulling kunt laten gaan. Ik hoop dat je dit wilt doen, lieve Stella, ook al zal mijn verzoek vragen bij je oproepen.

Mijn wens is dat je mijn as naar Kreta brengt. De coördinaten van de plek waar ik uitgestrooid wil worden zijn 35°20'43"N, 23°54'11"E. Doe het in stilte, zoek geen contact met mijn familie. Ik vraag je dit voor je eigen bestwil. Wil je me dat beloven?

*Een laatste dikke kus,
opa*

Fabian laat de brief zakken. 'Naar Kreta?'

Ze is net zo stomverbaasd als hij. Zo lang als ze haar grootvader gekend heeft, mocht het woord 'Kreta' niet eens vallen, en nu wil hij dat ze zijn as daarheen brengt?

'Leuk!' zegt Fabian ineens.

'Leuk?' herhaalt ze. 'Je denkt toch niet dat ik in m'n eentje met opa's urn op en neer naar Kreta vlieg? Nadat ik met Marijke ben gaan partyen in Cherso gaf hij me de zwijgdood en nu dit!'

'Kom op, Stella. Dat is eeuwen geleden. Dit is zijn laatste wens, en bovendien, je hoeft er niet alleen naartoe. We maken er een gezinsvakantie van.'

'Een gezinsvakantie? Ik mag zijn familie niet eens een overlijdensbericht sturen! Straks loop ik ze tegen het lijf in de bergen!' Ze kan geen touw vastknopen aan haar opa's verzoek. Het slaat helemaal nergens op. Ze gaat nu niet

halsoverkop naar Kreta. Mochten ze er ooit om een andere reden heen vliegen, dan is het nog vroeg genoeg om aan zijn wens te voldoen.

‘Kreta is heel groot, een derde van Nederland zelfs, dus die kans is niet groot. En dan nog, de familie heeft jou nog nooit gezien. Hoe zouden ze je moeten herkennen?’

‘Ik weet het niet,’ zegt ze met een diepe zucht. ‘En eigenlijk hoef ik er nu ook geen besluit over te nemen, uitstrooien kan altijd nog.’ Ze steekt de brief terug in de envelop en legt hem in de doos die ze aan het vullen is.

Fabian haalt hem er weer uit. ‘Straks moeten we al die dozen opnieuw openmaken om de coördinaten te zoeken. Ik bewaar hem wel.’

Er is geen straks, wil ze zeggen.

‘Ben je niet nieuwsgierig waarom hij dit zo graag wil?’ vraagt Fabian.

‘Nieuwsgierig wel, maar ik kan het hem niet meer vragen. Mag ik die brief bewaren? Hij is aan mij gericht.’ Die woorden kwamen iets te scherp uit haar mond.

Zonder in discussie te gaan geeft Fabian haar het vel papier terug.

‘Een wandeling door de bergen om zijn as uit te strooien en daarna drie weken zon, zee en strand met de kinderen,’ zegt hij in een kennelijke poging haar alsnog over de streep te trekken.

‘Zee? Zeg je dit nu echt?’ vraagt ze met oprechte verbazing. Haar man zwemt niet meer in zee sinds een vakantie in Schoorl, toen hij acht jaar was. De stroming trok hem naar de bodem en als zijn vader hem er niet op tijd aan een arm uit had getrokken, zou Fabian zijn verdronken. Zijn vader werd meegesleurd door het water en heeft die reddingsactie met de dood moeten bekopen.

‘Ik kan ook van de zee genieten zonder erin te hoeven

duiken. Liza en Levi zullen het geweldig vinden. Ik heb nog ruim twintig vakantiedagen en jij zelfs nog meer, dus wat dat betreft houdt niets ons tegen.'

Hij heeft gelijk. Sinds Stella een jaar geleden als producent bij SignO Productions aan de slag ging, heeft ze nog geen vakantiedag opgenomen. Het drukke draaidagenschema staat dat niet toe. Ze houdt van haar werk, maar soms zou ze zich er even van willen loskoppelen om bij te komen van de hectiek in het filmwereldje.

'Drie weken met bergwandelingen, palmbomen, een strakblauwe hemel, de sirtaki dansen en Griekse salade met tzatziki eten,' somt Fabian op. 'Hoppa!' Hij gooit zijn armen in de lucht en knipt met zijn vingers, terwijl zijn voeten heen en weer gaan onder zijn stoel.

Onwillekeurig schiet Stella in de lach. Het is zo'n vreemd gezicht om haar blonde man Griekse danspasjes te zien doen.

Fabian laat zijn armen zakken. 'Je lacht gelukkig weer. Goed, wat denk je ervan?'

'Ik weet het niet,' zegt ze. 'Maar als we besluiten om die kant op te vliegen, dan is het op één voorwaarde. We gaan niet op zoek naar familie. Mijn opa had vast een goede reden om geen contact meer te hebben en dat wil ik respecteren.' Ze kent Fabian.

'Beloofd,' antwoordt hij met een knipoog. Dan wordt zijn gezicht ineens een stuk serieuzer. 'Maar één ding, Stella. Iedereen heeft familie nodig.'